

USNESENÍ

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Ivanky Havlíkové a soudkyň JUDr. Naděždy Řehákové a Mgr. Ing. Silvie Svobodové ve věci

žalobkyně: **K. D.**, narozená dne X
bytem X
zastoupená zmocněncem JUDr. PhDr. M. Š., Ph.D.
bytem X

proti

žalovanému: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy, Obvodní ředitelství policie Praha I**
sídlem Bartolomějská 14, 110 01 Praha 1

v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného

takto:

- I. Žaloba se odmítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Žalobkyně se žalobou ze dne 13. 1. 2020 domáhala ochrany před nezákonným zásahem žalovaného, který spatřovala v tom, že dne 11. 11. 2019 při výslechu v budově Obvodního ředitelství Policie Praha 1, Bartolomějská 14 byla proti její vůli vyfotografována, byly jí odebrány otisky prstů a proveden bukalní stěr (odebrán vzorek DNA) ke zjištění profilu DNA, přičemž žádný z těchto úkonů neměl vztah k údajnému trestnému činu, neboť skutek doznala. Žalobkyně tvrdí, že tyto úkony Policie ČR zasáhly do její osobní a právní sféry, byly provedeny bez materiálního důvodu, jen za účelem její degradace a ponížení. Jedná se o nezákonný zásah bezpečnostního sboru. Žalobkyně tvrdí, že tento zásah do jejích práv trvá, neboť Policie ČR tyto osobní údaje žalobkyně stále uchovává v Národní databázi DNA. Žalobkyně v návrhu rozsudečného výroku (petitu) požadovala,
 - (i) aby soud určil, že zásah Policie ČR, Obvodního ředitelství policie Praha I, provedený dne 11. 11. 2019, spočívající v pořízení obrazových záznamů, snímání daktyloskopických otisků a odebrání biologického vzorku žalobkyně, umožňujícího získání informací o jejím genetickém vybavení – provedení bukalního stěru (odebrání vzorku DNA), je nezákonný,

- (ii) aby zakázal Policii ČR, Obvodnímu ředitelství policie Praha I, pokračovat v porušování práv žalobkyně a
 - (iii) aby přikázal Policii ČR, Obvodnímu ředitelství policie Praha I, aby obnovila stav před tímto zásahem, tedy aby do 15 dnů od právní moci rozsudku zlikvidovala všechny obrazové záznamy žalobkyně a její daktyloskopické otisky pořízené dne 11. 11. 2019 a aby ve stejné lhůtě zlikvidovala biologické vzorky umožňující získání informací o jejím genetickém vybavení spočívající v provedení bukálního stěru (odebrání vzorku DNA) žalobkyni dne 11. 11. 2019, jakož i profil DNA žalobkyně z těchto odběrů získaný.
2. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě ze dne 25. 9. 2020 namítl nedostatek své pasivní legitimace s tím, že by žalovaným, a to i v souladu s rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 16. 11. 2016, č. j. 30 A 54/2016-145, mělo být Policejní prezidium. Dále namítl, že se žalobkyně provedení identifikačních úkonů podrobila dobrovolně a že tento postup je v souladu s § 65 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, je naprosto standardní, legitimní a přiměřený vzhledem k cíli, jímž je ochrana bezpečnosti a zajištění veřejného pořádku. Uvedl také, že § 29 zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, zakotvuje právo žalobkyně na opravu, omezení zpracování nebo výmaz osobních údajů, a že tedy zásahová žaloba představuje až subsidiární prostředek ochrany. Navrhl tedy, aby soud žalobu v souladu s § 85 a § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl, případně aby ji v souladu s § 87 odst. 3 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.
3. Žalovaný poukázal na to, že u Ústavního soudu ČR je vedeno řízení o posouzení ústavnosti a zrušení ust. § 65 zákona o policii a z tohoto důvodu navrhl, aby městský soud řízení o žalobě přerušil do rozhodnutí Ústavního soudu ČR.

II. Posouzení žaloby městským soudem

4. Soud se v první řadě zabýval otázkou, zda jsou splněny zákonem stanovené podmínky pro to, aby se mohl žalobou věcně zabývat. Přitom vyšel z následující právní úpravy.
5. Podle § 82 s. ř. s. každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.
6. Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2017, č. j. 1 Afs 217/2017-34, a tam citovanou judikaturu) je namísto ochrany v procesním režimu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout tehdy, pokud jsou kumulativně splněny všechny podmínky stanovené v tomto ustanovení. Žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ správního orgánu v širším smyslu) správního orgánu, který není rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka).

7. Způsob rozhodování o žalobách na ochranu proti nečinnosti je upraven v ust. § 87 odst. 2 s.ř.s. Podle tohoto ustanovení soud rozsudkem určí, že provedený zásah byl nezákonný, a trvá-li takový zásah nebo jeho důsledky anebo hrozí-li jeho opakování, zakáže správnímu orgánu, aby v porušování žalobcova práva pokračoval, a přikáže, aby, je-li to možné, obnovil stav před zásahem. Šlo-li o zásah ozbrojených sil, veřejného ozbrojeného sboru, ozbrojeného bezpečnostního sboru nebo jiného obdobného sboru, uloží soud tento zákaz nebo příkaz správnímu orgánu nebo obci, která takový sbor řídí nebo které je takový sbor podřízen.
8. Podle § 85 s. ř. s. je žaloba nepřípustná, lze-li se ochrany nebo nápravy domáhat jinými právními prostředky; to neplatí v případě, domáhá-li se žalobce pouze určení, že zásah byl nezákonný.
9. Citovaná zákonná ustanovení jsou významná při posuzování jejich aplikace na daný skutkový stav. Podle žaloby žalobkyně spatřuje nezákonný zásah v pořízení fotografického záznamu, odběru otisků prstů a biologického vzorku k analýze dna dne 11. 11. 2019 (dále jen odběr osobních údajů) a v jejich následném uchovávání. Soud tedy musel identifikovat tvrzený zásah pro účely jeho posouzení jak z věcného, tak i časového hlediska, avšak zjistil, že z hlediska posuzované ochrany tato hlediska spolu úzce souvisejí a mají vliv i na to, kdo je odpovědný za provedené úkony.
10. Podle § 60 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o policii“) policie zpracovává v souladu s tímto zákonem a jiným právním předpisem informace včetně osobních údajů v rozsahu nezbytném pro plnění svých úkolů. Podle § 79 odst. 2 cit. zákona policie může zpracovávat osobní údaje, je-li to nezbytné pro účely uvedené v odstavci 1. policie může zpracovávat osobní údaje také k ochraně důležitých zájmů subjektu údajů, které souvisí s účely uvedenými v odstavci 1.
11. Na ust. § 60 odst. 1 zákona o policii navazuje ust. § 65 cit. zákona, které upravuje získávání osobních údajů pro účely budoucí identifikace, kdy podle § 65 odst. 1, písm. a) zákona o policii policie může při plnění svých úkolů pro účely budoucí identifikace u osoby obviněné ze spáchání úmyslného trestného činu nebo osoby, které bylo sděleno podezření pro spáchání takového trestného činu snímat daktyloskopické otisky, zjišťovat tělesné znaky, provádět měření těla, pořizovat obrazové, zvukové a obdobné záznamy a odebírat biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení. Ust. § 60 odst. 1 realizované postupem dle § 65 odst. 1 písm. a) zákona o policii tedy slouží ke sběru vymezeného okruhu údajů, které mají sloužit k identifikaci v budoucnu. Aniž by soud řešil, zda v případě žalobkyně byl sběr a zpracování jejích osobních údajů oprávněný, prioritní bylo nejprve posoudit, že žalobkyní tvrzený zásah, tj. akt odběru osobních údajů a jejich uchování, je třeba posoudit jako jeden celek, tj. jako zpracování osobních údajů jak dle § 60 odst. 1 zákona o policii, tak dle § 2 písm. b) zákona č. 110/2019 Sb., podle kterého tento zákon upravuje zpracování osobních údajů příslušnými orgány za účelem předcházení, vyhledávání nebo odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů, výkonu trestů a ochranných opatření, zajišťování bezpečnosti České republiky nebo zajišťování veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti, včetně pátrání po osobách a věcech.

12. Ve smyslu uvedeného zpracování osobních údajů lze pak žalobní tvrzení o nezákonném zásahu časově pojmout tak, že „nezákonné“ zpracování osobních údajů nadále trvá a nebylo napraveno, o čemž svědčí i návrh rozsudečného výroku, v němž žalobkyně požaduje, aby soud vyslovil zákaz orgánů policie v pokračování porušování práv žalobkyně a aby přikázal žalovanému zlikvidovat jím dne 11. 11. 2019 odebrané a následně uchovávané osobní údaje žalobkyně.
13. Ve vztahu ke zpracování osobních údajů následně platí úprava daná ust. § 82 odst. 1 zákona o policii, který ukládá policii nejméně jednou za 3 roky prověřit, jsou-li osobní údaje zpracovávány pro účely uvedené v § 79 odst. 1 zákona nadále potřebné pro plnění jejich úkolů v této oblasti. Kromě toho zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, stanoví postup, podle kterého má subjekt údajů právo na opravu, omezení zpracování nebo výmaz osobních údajů.
14. Podle § 29 odst. 1 zákona o zpracování osobních údajů s účinností od 24. 4. 2019 spravující orgán na žádost subjektu údajů provede opravu nebo doplnění osobních údajů vztahujících se k jeho osobě. Vyžaduje-li to účel zpracování osobních údajů, může spravující orgán namísto opravy osobní údaje doplnit nebo k nim připojit dodatečné prohlášení.
15. Podle § 29 odst. 2 zákona o zpracování osobních údajů s účinností od 24. 4. 2019 spravující orgán na žádost subjektu údajů provede výmaz osobních údajů vztahujících se k jeho osobě, pokud spravující orgán porušil zásady zpracování osobních údajů podle § 25 nebo jiného právního předpisu) nebo omezení zpracování některých kategorií osobních údajů, nebo pokud má spravující orgán povinnost tyto údaje vymazat.
16. Podle citovaných zákonných ustanovení zákon poskytuje možnost domoci se nápravy především u správce údajů, jímž je v daném případě orgán veřejné moci. To je umožněno řízením o žádosti, o níž má být rozhodnuto ve lhůtách uvedených v § 30 zákona o zpracování osobních údajů. Povahou rozhodnutí vydaného podle § 29 odst. 2 zákona o zpracování osobních údajů se zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 1 Azs 475/2019-82 ze dne 6. 5. 2020 s odkazem na dřívější rozsudek č. j. 7 Azs 391/2019-43, ze dne 30. 3. 2020, v nichž judikoval, že rozhodnutí vydané k žádosti o provedení výmazu osobních údajů vztahujících se k subjektu údajů podle § 29 odst. 2 zákona, je rozhodnutím o právech a povinnostech osoby žadatele. Byť Nejvyšší správní soud toto vyslovil ke zpracování osobních údajů pro jiné účely, nic to nemění na povaze řízení a rozhodnutí, které je rozhodnutím o právech a povinnostech ve smyslu § 65 s.ř.s. Nejvyšší správní soud výslovně uvedl, že: *„Právě v tomto řízení bude žalovaná rozhodovat o právech a povinnostech stěžovatele. Žalovaná bude mít povinnost vyřídit podanou žádost bez zbytečného odkladu, nejdéle však do 60 dnů ode dne jejího podání. O výsledku vyřízení žádosti stěžovatele písemně informuje, přičemž zároveň uvede možnosti, jakými se stěžovatel může dále domáhat ochrany svých práv. V případě nevyhovění žádosti uvede rovněž důvody tohoto postupu (srov. § 30 zákona o zpracování osobních údajů). Proti případnému negativnímu rozhodnutí žalované se bude moci stěžovatel bránit žalobou proti rozhodnutí správního orgánu, eventuálně v případě nečinnosti žalované žalobou nečinnosti.“*
17. S účinností od 24. 4. 2019 je tento postup obecně pro veškeré osobní údaje, s nimiž operují spravující orgány, upraven v § 29 zákona č. 110/2019, o zpracování osobních údajů.

Rozhodnutí, případně sdělení či informace o vyřízení žádosti je rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. a lze je napadnout správní žalobou proti rozhodnutí správního orgánu dle § 65 a násl. s. ř. s. (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 8. 2018, čj. 9 Azs 49/2018-50).

18. Sama zásahová žaloba je pak subsidiárním prostředkem ochrany, a to jak vůči právním prostředkům dostupným u správních orgánů (viz např. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2005, čj. 2 Afs 144/2004-110, č. 735/2006 Sb. NSS), tak především vůči jiným druhům žalob dostupným ve správním soudnictví (viz např. rozsudek ze dne 4. 8. 2005, čj. 2 Aps 3/2004-42, č. 720/2005 Sb. NSS, pokud jde o žalobu proti rozhodnutí, nebo rozsudek ze dne 20. 7. 2011, čj. 1 Aps 1/2011 - 101, pokud jde o žalobu na ochranu proti nečinnosti). K otázce vztahu mezi žalobou proti rozhodnutí dle § 65 s. ř. s. a žalobou na ochranu před nezákonným zásahem dle § 82 s. ř. s. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 4. 8. 2005, čj. 2 Aps 3/2004-42, č. 720/2005 Sb. NSS, konstatoval, že *„[p]římo žalovat nezákonný zásah je proto možno jen tehdy, pakliže ochrana jinými právními prostředky není možná. Vztah obou zmíněných žalobních typů tak lze označit za primát žaloby proti rozhodnutí, kdy sekundární možnost podání úspěšné žaloby proti nezákonnému zásahu nastupuje teprve tehdy, pokud žaloba proti rozhodnutí nepřipadá v úvahu, a to ani po „zprocesnění“ zásahu jinými právními prostředky ve smyslu ustanovení § 85 s. ř. s.“*
19. Pro danou věc to znamená, že žalobkyně podala zásahovou žalobu, aniž se o nápravu jí tvrzeného stavu věci domáhala jinými právními prostředky ve smyslu § 85 s.ř.s., kterým je žádost dle § 29 zákona o zpracování osobních údajů, kdy proti rozhodnutí o této žádosti, pokud by bylo negativní a nevyhovělo žalobkyni, se mohla bránit žalobou proti správnímu rozhodnutí dle § 65 s.ř.s. Ustanovení § 85 s.ř.s. se v případě žalobkyně uplatní, bez výjimky, neboť žalobkyně se nedomáhala toliko určení, že zásah byl nezákonný, ale dalšími dílčími návrhy se domáhala nápravy jí tvrzeného zásahu. K tomu soud poukazuje na to, co již zhodnotil výše. Zásah tvrzený žalobkyní představuje věcně a časově jeden celek (zpracování údajů), a proto je třeba jej pojmout jako trvající, žalobkyně ostatně nepožadovala výrok, že zásah byl nezákonný, ale že je nezákonný.
20. Na okraj pak soud přisvědčuje žalovanému v tom, že v této věci je rovněž dán nedostatek pasivní věcné legitimace žalovaného. Městský soud v Praze v rozsudku č. j. 10 A 88/2017-133, obdobně pak Krajský soud v Plzni v rozsudku č. j. 30A 54/2016-145 se v obdobných věcech zabývaly otázkou, kdo je správcem údajů, proti kterému směřuje podaná žaloba, tedy proti kterému se subjekt údajů může domáhat i výmazu osobních údajů. Zákon o policii v ust. § 83 odst. 2 ve znění účinném do 23. 4. 2019 (před účinností zákona č. 110/2019 Sb.) stanovil, že o žádosti o výmaz osobních údajů rozhoduje Policejní prezidium ČR, neboť jde o orgán, který předmětnou evidenci vede. Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů v ust. § 24 a § 29 uvádí „spravující“ orgán. Městský soud v Praze i s ohledem na ust. § 79 odst. 1 zákona o policii, kde je svěřena pravomoc zpracování osobních údajů Policii ČR je toho názoru, že z hlediska zpracování osobních údajů a jejich výmazu nesvědčí pasivní legitimace orgánu, kterým je Policie České republiky, Obvodnímu ředitelství Policie Praha 1, které žalobkyně označuje v petitu žaloby ani Policie České republiky, Krajskému ředitelství policie hlavního města Prahy, které také označuje v záhlaví žaloby, nýbrž Policejnímu prezídiu České republiky (viz také rozsudek

Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Azs 475/2019 – 82). Označení žalovaného v podané žalobě však nebylo důvodem pro odmítnutí žaloby, zásadním důvodem je nepřipustnost podané žaloby dle § 85 s.ř.s.

21. Jelikož se žalobkyně v souladu s § 85 s. ř. s. nedomáhá pouze určení, že zásah byl nezákonný (viz petit II a III žaloby), a nevyčerpala dosud všechny právní prostředky ochrany, které jí právní řád nabízí, je žaloba podle § 85 s. ř. s. nepřipustná.
22. Podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. soud usnesením odmítne návrh, jestliže návrh je podle tohoto zákona nepřipustný.
23. Na základě uvedených skutečností Městský soud v Praze neshledal důvody pro projednání žaloby a podanou žalobu podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. jako nepřipustnou odmítl.
24. Z důvodu povahy rozhodnutí Městského soudu v Praze v této věci soud neshledal důvod vejít na návrh žalovaného na přerušení řízení do doby rozhodnutí Ústavního soudu ČR ve věci návrhu na zrušení ust. § 65 zákona o policii.
25. Podle § 60 odst. 3 s. ř. s. žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.
26. Protože soud žalobu odmítl, v souladu s § 60 odst. 3 s. ř. s. současně rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
27. Soud pro úplnost uvádí, že nerozhodoval o vrácení soudních poplatků, neboť žalobkyně byla od soudních poplatků v tomto řízení usnesením Městského soudu v Praze ze dne 24. 8. 2020, č. j. 9 A 5/2020-97, v plném rozsahu osvobozena.

Poučení:

Proti tomuto usnesení lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách www.nssoud.cz.

Praha 23. února 2022

JUDr. Ivanka Havlíková v. r.
předsedkyně senátu